

Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde

Den 19. oktober 2007

Udvalgsspørgsmål A af 11. oktober 2007 til
Ministeren for Nordisk Samarbejde fra
Udvalget vedrørende Færøske Forhold
(Omtryk, opr.: Samrådsspørgsmål A af 13.
september 2007)

Spørgsmål

”Ministeren bedes redegøre for indholdet af beslutningen om, at Grønland og Færøerne har fået mulighed for at deltage på lige fod med landene i det nordiske fællesskab, jf. vedlagte artikel fra Ritzaus Bureau.”

Svar

I praksis deltager Grønland og Færøerne i de 11 ministerråds arbejde på lige fod med de fulgyldige medlemmer. Mulighederne for at deltage i de mange organer og institutioner – 15 embedsmandskomiteer, 45 institutioner og samarbejdsorganer, ca. 90 arbejdsgrupper og ca. 1500 projekter - har været mere uensartede. Eksempelvis har de selvstyrende områder ikke haft mulighed for fuldt medlemskab af 'Nordforsk' og en række andre institutioner, hvor det praktiske og økonomiske udbytte af medlemskab kan være stort. De selvstyrende områder har desuden kun en repræsentant i Nordisk Kulturfonds bestyrelse, ligesom deltagelsen i de forskellige priskomiteer er forskellig. I Miljøpriskomiteen f. eks. deltager de selvstyrende områder på lige fod med landene, mens de kun er repræsenteret i de andre priskomiteer i tilfælde af, at der er indstillet kandidater derfra.

De nordiske samarbejdsministre besluttede den 27. oktober 2005 at Nordisk Ministerråds Generalsekretær med ekstern bistand skulle foretage en kortlægning af de selvstyrende områders stilling og muligheder i det nordiske samarbejde. Kortlægningen skulle beskæftige sig med de juridiske og praktiske spørgsmål som de selvstyrende områders deltagelse i det nordiske samarbejde rejser. Dette indebærer at det skulle undersøges, hvorledes de selvstyrende områders deltagelse i samarbejdet under Helsingfors aftalen fungerer i praksis, hvorledes mulighederne for at deltage udnyttes og hvilke barrierer som fandtes.

Kortlægningen blev overgivet til samarbejdsministrene den 31. maj 2006 og bl.a. drøftet på Nordisk Råds session i København 31. oktober – 2. november 2006. På sessionen besluttede de nordiske statsministre at styrke de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbejde.

Samarbejdsministrene fik til opgave at stå for den konkrete udmøntning.

Generalsekretærens kortlægning behandlede kun i meget begrænset omfang niveauerne under og uden for Ministerrådet, hvor de fleste aktiviteter foregår, og hvor de selvstyrende områder især oplevede problemer. På den baggrund foreslog Danmark, Færøerne og Grønland i december 2006 at der blev nedsat en arbejdsgruppe, som skulle kortlægge konkrete hindringer for fuld deltagelse i de forskellige institutioner og organer. Samarbejdsministrene tilsluttede sig forslaget. Efterfølgende kunne der imidlertid ikke opnås enighed om det aftalte mandat. Bl.a. ønskede nogle lande det fastslået, at arbejdsgruppens arbejde ikke måtte anfægte Helsingfors-aftalen. Med den begrænsning blev arbejdsgruppen nedsat den 13. april 2007. Arbejdsgruppens rapport blev færdiggjort i marginen af samarbejdsministrenes møde på Åland den 5. september 2007. Samarbejdsministrene tilsluttede sig rapportens anbefalinger, som efterfølgende blev godkendt efter en kort skriftlig procedure.

Det opnåede

Samarbejdsministrenes beslutning indebærer, at de selvstyrende områder kan ansøge om fuldt medlemskab af samtlige organer og institutioner i det nordiske samarbejde på samme vilkår som landene.

Beslutningen (Ålandsdokumentet) indebærer også en række andre forbedringer, herunder at parlamentarikerne fremover vil kunne stille skriftlige spørgsmål til hjemmestyreregeringerne uden at skulle gå via landenes regeringer (mundtlige spørgsmål har kunnet stilles direkte i forbindelse med sessionen). Hjemmestyreregeringerne vil også kunne påtage sig formandskaber på minister- og embedsmandsmøder.

Med forhandlingsresultatet har de selvstyrende områder opnået en stilling, der er næsten identisk med et fuldgyldigt medlemskab af det nordiske samarbejde. En væsentlig forskel er dog, at de selvstyrende områder ikke afkræves det generelle medlemsbidrag. Modsat hvad der oplyses i artiklen fra Ritzaus Bureau, får de selvstyrende områder ikke stemmeret i ministerrådene. Dette har dog kun mindre praktisk betydning, idet afstemninger foretages endog særdeles sjældent.

Danmark ville klart have foretrukket, at de opnåede resultater var blevet skrevet ind i Helsingfors-aftalen, både af formelle og politiske grunde. Dette synspunkt kunne imidlertid ikke samle konsensus, idet flere lande ikke på nuværende tidspunkt ønsker at åbne op for en revision af Helsingfors-aftalen.

Nordisk Råd

Beslutningerne i Ålandsdokumentet omfatter udelukkende Nordisk Ministerråd. Nordisk Råd har været fuldt informeret om processen.

Det videre forløb

Ålandsdokumentet er et politisk dokument, der giver de selvstyrende områder en række nye muligheder for at deltage i det nordiske samarbejde. Det er således primært op til de selvstyrende områder selv at beslutte i hvilket omfang og hvordan de vil udnytte mulighederne.

Det er kun i begrænset omfang drøftet, hvad Ålandsdokumentet i praksis vil føre til i de enkelte organer og institutioner. Det skyldes bl.a. at det nordiske samarbejde omfatter mange forskellige institutioner og organer, hvor organisationsforhold, medlemskabsvilkår, medlemskreds, m.v. varierer betydeligt. Der vil derfor formentlig skulle forhandles aftaler om fuldt medlemskab i hvert enkelt organ og institution, som et selvstyrende område ønsker medlemskab af. I nogle institutioner vil det formentlig indebære krav om, at de selvstyrende områder skal bidrage økonomisk på lige fod med den øvrige medlemskreds.